

Šťastné číslo pro knihovnu

aneb

Return on Investments

ROI 1.0

Návratnost investic

- Výzkumný úkol – metodiku vyvíjí Městská knihovna Praha spolu s vysokými školami (Univerzita Pardubice – Fakulta ekonomicko-správní + Univerzita Mateja Bela v Banské Bystrici)
- Cíl – ukázat, že knihovny nejsou „ztrátovými“ organizacemi
- Vědecká monografie „Neocenitelné služby knihovny a jak je ocenit“
- Pro knihovny k dispozici „[kuchařka](#)“ s vzorečky a excelovskými tabulkami na dosazování
- Knihovny si mohou pak udělat vlastní měření hodnoty služeb
 - argumenty pro zřizovatele i ekonomy

Školení v Městské knihovně Praha

- Teoretická přednáška
- Praktický workshop (Výpočet efektivity podle ROI 1.0)
- Podklady na workshop (Statistiky NIPOS 2012-2014, Výkaz o regionálních službách 2012-2014, Výsledovka hospodaření MěK Česká Lípa 2012-2014, Obratová předvaha 2012-2014, rozměry všech prostor knihovny, mimořádnosti ve výdajích)
- Dostaneme certifikát s výpočtem efektivity
- Sami jsme počítali efektivity – Bude stejná?

Efektivnost – základní vzorec

- $E = B/C$ kde E je efektivnost, B je hodnota poskytované služby (Benefit) a C jsou náklady (Cost). To vše vztaženo k nějakému dobře sledovatelnému období, zpravidla je takovým obdobím jeden rok.
- Zatímco náklady knihovny jako celku jsou poměrně snadno měřitelné, u benefitů je situace mnohem složitější.

Benefits – v rámci ROI 1.0

- Benefits vycházejí z poskytovaných služeb knihoven (čím více služeb, tím složitější výpočet)
- ? Vypočítat alespoň trochu objektivně? Průzkumy, dotazníkové akce, cenové mapy. Rozmyslet si, zda statistiky vedeme tak, jak se má.
- Fyzické návštěvy půjčoven a čítáren za rok X koeficient 742 Kč
- Fyzické návštěvy internetu v knihovně za rok X koeficient 60 Kč
- Návštěvnost kulturních a vzdělávacích akcí X koeficient 156 Kč

Benefity MěK Česká Lípa 2012

- Benefit návštěvnost půjčoven a čítáren 2012

$$87\,458 \text{ (návštěvnost)} \times 742 = \underline{64\,893\,836}$$

- Benefit návštěvnost internetu 2012

$$14\,396 \times 60 = \underline{863\,760}$$

- Benefit návštěvnost akcí 2012

$$(5\,776 + 1\,680) \times 156 = \underline{1\,163\,136}$$

- Celkový benefit 2012

$$64\,893\,836 + 863\,760 + 1\,163\,136 = \underline{66\,920\,732}$$

Benefity MěK Česká Lípa 2013

- Benefit návštěvnost půjčoven a čítáren 2013

$$78\ 135 \times 742 = \underline{57\ 976\ 170}$$

- Benefit návštěvnost internetu

$$12\ 062 \times 60 = \underline{723\ 720}$$

- Benefit návštěvnost akcí

$$(7\ 495 + 1\ 431) \times 156 = \underline{1\ 392\ 456}$$

- Celkový benefit 2013

$$57\ 979\ 170 + 723\ 720 + 1\ 392\ 456 = \underline{60\ 092\ 346}$$

Benefity MěK Česká Lípa 2014

- Benefit návštěvnost půjčoven a čítáren 2014

$$78\ 804 \times 742 = \underline{58\ 472\ 568}$$

- Benefit návštěvnost internetu

$$7\ 079 \times 60 = \underline{424\ 740}$$

- Benefit návštěvnost akcí

$$(8\ 386 + 1\ 577) \times 156 = \underline{1\ 554\ 228}$$

- Celkový benefit 2014

$$58\ 472\ 568 + 424\ 740 + 1\ 554\ 228 = \underline{60\ 451\ 536}$$

Co ovlivnilo benefity v letech 2012-14

- Celý rok 2013, 2014 knihovna provozovala všude vracení. Sjednotilo se zápisné, čtenář si na jednu průkazku může půjčovat po celém městě. Snížila se tak ale návštěvnost.
- Menší návštěvnost na internetu.
- Zvyšování akcí kulturního i vzdělávacího charakteru.
- On – line služby.

Náklady MěK Česká Lípa

- Zjistíme celkové roční výdaje knihovny za určitý rok z výsledovky
- Rok 2012 : 10 647 229,71 Kč
- Rok 2013 : 10 906 661,75 Kč
- Rok 2014 : 10 508 277,23 Kč
- Rozmyslet si skryté výdaje – např. NÁJMY
- MěK Česká Lípa 1 885 m²
- Většinou nájem neplatíme nebo velmi nízký
- Z cenové mapy nájmu – roční nájem **904 800 Kč**
- Pronájem: 40/m²/měsíc

Náklady MěK Česká Lípa

- Náklady = výdaje + nájem
- Náklady 2012: 11 552 029,71 Kč
- Náklady 2013: 11 811 461,75 Kč
- Náklady 2014: 11 413 077,23 Kč

Odčítání

- Mimořádnosti (větší výdaje, které se běžně neopakují, větší opravy, rekonstrukce, nákupy inventáře apod.
- MěK Česká Lípa v letech 2012 – 2014 takové výdaje neměla
- Výnosy – to co knihovna vydělá na zápisném, zdržném apod.
- Regionální funkce (započetli jsme ale pobočku v Dobranově, pracujeme s ní jako s neprofi)

Výnosy a regionální funkce

- Výnosy MěK Č. Lípa (výnosy – peníze za knihy od MK
rok 2012: 1 181 485 Kč – 572 015 Kč = 609 470 Kč
rok 2013: 1 136 733 Kč – 602 082 Kč = 534 651 Kč
rok 2014: 1 142 599 Kč – 651 000 Kč = 491 599 Kč
- Regionální funkce: 1 267 000Kč
- Celorepublikový průměr na jednu obsluhovanou knihovnu:
rok 2012: 18 228 Kč (1 267 000-18 228 = 1 248 772)
rok 2013: 18 200 Kč (1 267 000-18 200 = 1 248 800)
rok 2014: 18 047 Kč (1 267 000-18 047 = 1 248 953)

Součet výnosů a regionálních funkcí

- Rok 2012: $1\,248\,772 + 609\,470 = 1\,858\,242$ Kč
- Rok 2013: $1\,248\,800 + 534\,651 = 1\,783\,451$ Kč
- Rok 2014: $1\,248\,953 + 491\,599 = 1\,740\,552$ Kč

Počítáme konečné náklady

- Celkové náklady za rok = náklady (výdaje + nájmy) – (výnosy + regionální funkce + mimořádnosti)
- Rok 2012 = 11 552 029,71 - 1 858 242 = 9 693 787,71
- Rok 2013 = 11 811 461,75 - 1 783 451 = 10 028 010,75
- Rok 2014 = 11 413 077,23 - 1 740 552 = 9 672 525,23

Efektivnost MĚK Česká Lípa

- Efektivnost = Benefity : Náklady
- E 2012: $66\,920\,732 / 9\,693\,787,71 = 6,90$
- E 2013: $60\,092\,346 / 10\,028\,010,75 = 5,99$
- E 2014: $60\,451\,536 / 9\,672\,525,23 = 6,25$

Certifikát

Výpočet ROI 2014

Ekonomická data z účetnictví	
Celkové náklady (TC) bez HČ	10 508 277
Nájem m2	1 886
Cena/m2	40,00
Nájem v Kč	904 800
Počet	
Povinný výtlak - počet exemplářů	
Cena za PV celkem	0
Mimořádné náklady	0
TC final	11 413 077
Tržby za výkon	491 599
Odpočetí poskytnuté dotace na RF	1 267 000
Počet obsluhovaných pracovníků (v rámci RF)	1
Podíl na RF (akryté náklady)	18 047
COST netto	9 672 526
Návštěvníci půjčovní	78 804
BENEFIT	58 472 668
Návštěvníci internet	7 079
BENEFIT	424 740
Návštěvníci akcí	9 963
BENEFIT	1 554 228
BENEFIT CELKEM na základě hodnoty návštěvy P&S	60 451 636
BENEFIT primárních výpůjček	41 552 668
Benefit výpůjček / benefit návštěv	68%
Upravený benefit výpůjček	64 733 440
Upravená ROI na základě hodnoty prim.vyp.	6,69
ROI 2014	6,3

Rychlý výpočet – realistický odhad

- Hodnota služeb knihovny za rok:
742 Kč x počet fyzických návštěv knihovny za rok
dosadíme do vzorce:
- Efektivita knihovny: b/c
hodnota služeb knihovny za 1 rok : celkové náklady
knihovny za 1 rok

Konzervativní odhad

- Vychází z absenčních výpůjček
- Hodnota absenčních výpůjček za 1 rok:
 $66,45 \text{ Kč} \times \text{počet absenčních výpůjček za 1 rok}$
- Náklady na službu absenčních výpůjček za 1 rok:
 $\text{celkové náklady knihovny za 1 rok} \times 0,7$
- Efektivita knihovny:
 $\text{hodnota absenčních výpůjček za 1 rok} : \text{náklady na službu absenčních výpůjček za 1 rok}$

Čím jsou služby knihovny různorodější, tím je výpočet efektivity složitější a musí se dělat podrobnější analýzy.